

Staroindijsko gledališče

hayé gāmin mānasā tiṣṭha ghōṣa
»Oj, popotnik, z mislimi postoj, prisluhni!«

23. maj 2018, Foersterjev park

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za primerjalno in splošno jezikoslovje

Staroindijsko gledališče

hayé gāmin mánasā tiṣṭha ghóṣa
»Oj, popotnik, z mislimi postoj, prisluhni!«

23. maj 2018, Foersterjev park

Gostuje Krožek študentov in ljubiteljev stare indoiranistike
Oddelka za primerjalno in splošno jezikoslovje FF UL

Staroindijsko gledališče

hayé gāmin mánasā tiṣṭha ghóṣa

»Oj, popotnik, z mislimi postoj, prisluhni!«

23. maj 2018, Foersterjev park

Besedila iz stare indijske prevedla in prepesnila

doc. dr. Luka Repanšek (RVS III.33, *Abhiṣekanāṭakam*) in

asist. dr. Nina Petek (*Bhagavadgītā*).

Urednik: Luka Repanšek

Tehnično urejanje in prelom: Jure Preglau

Slika na naslovnici: Višnu kot kozmični velikan (višvarupa), Džaipur, Radžastan,
ok. 1800–1850 (vir: Wikimedia).

*Besedilo je pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCOLA (ZRCOLA.zrc-sazu.si),
ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani (www.zrc.sazu.si)
razvil Peter Weiss.*

Nastopajoči

LUKA BRENKO (priповедовalec, Rāma)

ALJAŽ KORBAR (pomočnik ravnatelja)

NINA PETEK (Šutudrī, Hanūmān, Arjuna)

LARA POTOČNIK (Vipāš, Tārā)

LUKA REPANŠEK (Vālin)

MIHA SUŠNIK (Viśvāmitra, Sugrīva)

ZMAGO ŠVAJNCER VREČKO (Lakṣmana, Kṛṣṇa)

SIMON VESELIČ (ravnatelj)

viśvāmitranadīsamvādasūkta (ṛgvedasam̄hitā III.33)

I

*prá párvatānām uśatí upásthād
áśve iva viśite hāśamāne /
gāveva śubhré mātárā rihāṇé
vípāṭ chutudrí páyasā javete*

II

*índrešite prasavam bhikṣamāṇe
áchā samudráṁ rathyeva yāthah /
samārāṇé ūrmibhiḥ pínvamane
anyā vām anyām ápy eti śubhre*

III

*áchā síndhum mātṛtamām ayāsam
vípāśam urvīṁ subhágām aganma /
vatsám iva mātárā saṁrihāṇé
samānāṇ yónim ánu saṁcárantī*

IV

*enā vayám páyasā pínvamānā
ánu yónim devákṛtam cárantīḥ /
ná várta ve prasaváḥ sárgataktah
kimyúr vípro nadyo johavīti*

V

*rámadhvam me vácase somyáya
jītāvarīr ípa muhūrtám évaiḥ /
prá síndhum áchā bṛhatí manīṣá
_avasyúr ahve kuśikásya sūnūḥ*

Višvámitra in reki (RVS III.33)

I Višvámitra:

*Iz gorá naročja željni hitita,
kot kobili dirjata brez uzd v cilj,
jezika matere, ki tele umiva,
Vipaš, Šutudrí z mlečnimi vodámi.*

II Višvámitra:

*Od Índre, ki ju žene, si izproseč zalet,
k morju gresta kakor vprežna konja,
združeni naraščata v valovih,
druga v drugo zlivata se obe bleščeči.*

III Višvámitra:

*Prispel do materinskega sem toka,
prišli do srečne Vipaš smo široke,
ki mijeta se, kot svoje tele mati,
ko tečeta vzdolž iste rečne struge.*

IV Vipáš:

*Nabrekle, polne nama so vodé,
v strugi, ki jo Índra je napravil,
v zaletu naju zadržati ni –
kaj hočeš, pesnik, da k nama vztrajno kličeš?*

V Višvámitra:

*Počijta, naj navdihnjene besede
moje, vaju za trenutek ustavijo!
K vama kličem s pesmijo letečo,
pomoči izproseč si, ki Kušikov sem sin.*

VI

*índro asmāṁ aradad vájrabāhur
ápāhan vṛtrám paridhím nadīnām /
devó anayat savitā supāṇis
tásya vayám prasavé yāma urvīḥ*

VII

*pravāč yaṁ śaśvadhā vīryam tād
índrasya kárma yád áhiṇ vivṛscát /
ví vájrena pariṣádo jaghāna
åyann ápo áyanam ichámānāḥ*

VIII

*etád váco jaritar mápi mṛṣṭhā
á yát te ghósān úttarā yugáni /
ukthéṣu kāro práti no juṣasva
má no ní kah puruṣatrá námas te*

IX

*ó śú svasāraḥ kāráve śṛṇota
yayáu vo dūrād áñasā ráthena /
ní śú namadhvam bhávatā supārā
adhoakṣāḥ sindhavaḥ srotyābhīḥ*

X

*á te kāro śṛṇavāmā vácāṁsi
yayātha dūrād áñasā ráthena /
ní te naṁsai pīpyānēva yóṣā
máryāyeva kan̄yā śaśvacai te*

VI Šutudrí:

*Índra struge nam zoral je z vadžro v roki,
razbil oviro, reke obdajajočo,
vodil bog nas je, ki daje nam zalet,
široke pred njegovim vzgibom gremo.*

VII Višvámitra:

*Za vedno poje naj se o junaštvu
Índrovem, ki zmajsko kačo je razsekal,
s svojim kládivom raztreščil je pregrade
in reke šle so, svojo pot iskaje.*

VIII Vípaš & Šutudrí:

*Besed teh, pesnik, nikdar ne pozabi,
da slišal jih od tebe bo prihodnji rod,
bodi v svojih pesmih nam naklonjen,
podobo dobro med ljudi razširi – slava ti!*

IX Višvámitra:

*Nikdar! Le dobro mi prisluhnita, sestríci,
od daleč spel do vaju sem z vozovi,
uklonita se in prečkati pustita,
tokove umirita pod ojési!*

X Vípaš in Šutudrí:

*Poslušni tvojim, pesnik, sva besedam,
ki od daleč si priproval z vozovi.
Težkih prsi se k tebi bom sklonila!
Kot deklica se ti bom uklonila!*

XI

*yád aṅgá tvā bharatāḥ samtárreyur
gavyán gráma iśitá índrajūtaḥ /
áṛṣād áha prasaváḥ sárgataktah
á vo vṛṇe sumatíṁ yajñíyānām*

XII

*átāriṣur bharatáḥ gavyávah sám
ábhakta víprah sumatíṁ nadīnām /
prá pinvadhvam iśáyantih surádhā
á vaksáṇāḥ pṛṇádhvam yātā śíbham*

XIII

*úd va ūrmiḥ śámyā hantv
ápo yóktrāṇi muñcata /
māduṣkṛtau vyeṇasā
aghnyáu śúnām áratām*

XI Višvámitra:

*Ko Bháratovci vsi so varno prečkali,
vojska, ki govedo pleni, pa v tek
se spet vrnita, ki ga Índra je pognal,
od vaju prosim si z daritvijo usluge.*

XII Pripovedovalec:

*Prečkali so v mrzlici plenilski,
pesnik si izprosil je od rek uslugo.
Narastita sedaj in se okrepčajta,
trebuhe napolnita in pojdira!*

XIII Pripovedovalec:

*Valovi dvignite zatič,
vodé, zrahljajte jarma vrv,
da neskrunljiva vola dva
v pogubo ne zaideta!*

Bhāsasya Abhiṣekanāṭakasya prathamo 'ṅkah

SŪTRADHĀRAḥ

*yo gādhiputramakhavighnakarābhīhantā
yuddhe virādhakharadūṣaṇavīryahantā /
darpodyatolbaṇakabandhakapīndrahantā
pāyāt sa vo niśicarendrakulābhīhantā*

evam āryamiśrān vijñāpayāmi

parikramyāvalokya

aye kiṁ nu khalu mayi vijñāpanavyagre śabda iva śrūyate
aṅga paśyāmi

nepathyē

(RĀMAH) Sugrīva ita itaḥ

PĀRIPĀRŚVIKAḥ

bhāva

*kuto nu khalv eṣa samutthito dhvaniḥ
pravartate śrotravidāraṇo mahān /
pracaṇḍavātoddhatabhīmagāmināṁ
balāhakānām iva khe 'bhigarjatām*

SŪTRADHĀRAḥ

mārṣa kiṁ nāvagacchasi
eṣa khalu Sītāpaharaṇajanitasantāpasya raghukulapradīpasya
sarvalokayanābhīrāmasya Rāmasya ca dārābhīmarśananirviṣayīkṛtasya
sarvaharyārkṣarājasya suvipulamahāgrīvasya Sugrīvasya ca
parasparopakārakṛtpratijñayoh sarvavānarādhipatiḥ hemamālināṁ
Vālināṁ hantum samudyogaḥ pravartate tata etau hi

Bhásova *Igra o ustoličenjih*, prvo dejanje

RAVNATELJ

*Ki Višvamítri odpodil je nadlego od daritve
in ki v bitki zdobil je junaškost treh demonov,
kralja opic še pobil in Kabándho domišljavca,
naj čuva vas, ki rabelj je demonov gospodarja!*

Tole naj sedaj naznanim spoštljivi gospôdi ...

Sprehodi se čez oder in opazuje.

Oho! Od kod ta hrup, ki moti moje naznanilo? Slišati je kot nekakšen glas ...
Da vidim.

Za zaveso.

(RAMA) Sem, Sugríva, sem!

POMOČNIK

Gospod,

*od kod zdaj neki dvignil se je tale hrup?
Mogočen se ušesa parajoč razlega,
kot hrumeli bi oblaki, ki jim veter
strašno pot začrta, ko jih meče prek neba.*

RAVNATELJ

Kaj ti res ni jasno?

To je priprava na boj dveh zaveznikov sotrpinov, ki bo pogubil zlatooven-čanega Válina, vladarja vseh opic – Ráme, najsvetlejše luči med potomci Rághujevimi, vira veselja za oči vsega sveta, a trpečega srca, saj odvzeta mu bila je žena Síta, in Sugríve, lepega, širokega vratu, kralja opic in medvedov, ki je bil odgnan od svoje Táre. Tukaj sta zato

*idānīṁ rājyavibhraṣṭam / Sugrīvaṁ Rāmalakṣmaṇau
punah sthāpayitum prāptau / indram hariharāv iva*

RĀMAH

Sugrīva ita itah

*matsāyakān nihitabhinnavikirṇadehaṁ
śatruṁ tavādya sahasā bhuvi pātayāmi /
rājan bhayaṁ tyaja mamāpi samīpavartī
dṛṣṭas tvayā ca samare nihataḥ sa Vālī*

SUGRĪVAH

deva aham khalv āryasya prasādād devānām api rājyam āśaṅke kiṁ
punar vānarāṇām

kutah

*mukto deva tavādya Vālihṛdayam bhettum na me saṁsayaḥ
śālān sapta mahāvane himagireḥ śringopamāñ chrīdhara /
bhittvā vegavaśāt praviśya dharaṇīṁ gatvā ca nāgālayam
majjan vīra payonidhau punar ayaṁ samprāptavān sāyakah*

HANŪMĀN

*tava nṛpa mukhaniḥṣṭair vacobhir
vigatabhayā hi vayaṁ vinaṣṭaśokāḥ /
raghuvara haraye jayaṁ pradātum
girim abhigaccha sanīranīradābham*

LAKṢMAÑAH

ārya sopasnehatayā vanāntarasyābhitaḥ khalu Kiṣkindhayā
bhavitavyam

*Ráma, Lákšmana – prišla sta, / da povrneta kraljestvo
Sugrívi, kot za Indro to / storila Višnu, Šíva sta.*

RAMA

Sem, le sem, Sugríva!

*S strelicami prebodeno, razkosano telo
sovražnika bo tvojega raztreseno po zemlji,
kralj, odreči strahu se in bodi tik ob meni,
danes padlega v bitki Válina boš videl.*

SUGRIVA

S twojo milostno pomočjo lahko upam celo na kraljestvo bogov, kaj šele na opičje,

kajti

*ne dvomim, da preklala danes Válinovo bo srce puščica,
ki sedem hrastov v gozdu je mogočnih kakor gorski vrh prebila
in še v zaletu istem si utrla pot čez zemljo v kače gnezdo,
se v morje potopila in taista k tebi se vrnila, slavni!*

HANUMAN

*Besede, kralj, ki od tvojih ust so se ločile,
razblinile so strah, obup so pokopale,
nad kraljem opičjim slavit zdaj pridi h gori,
ki voda jo teži kakor oblake temne.*

LAKŠMANA

Gospod, gozd postaja vse bolj vlažen; zdi se, da smo že blizu Kiškíndhe.

SUGRĪVAḥ

samyag āha kumāraḥ

*samprāptā harivarabāhusampraguptā
Kiṣkindhā tava nṛpa bāhusampraguptā /
tiṣṭha tvam nṛvara karomy ahaṁ visamjñam
nādena pracalamahīdharam nṛlokam*

RĀMAḥ

bhavatu gaccha

SUGRĪVAḥ

yad ājñāpayati devaḥ

parikramya

bhoḥ

*aparādham anuddiśya / parityaktas tvayā vibho
yuddhe tvatpādaśuśrūṣām / Sugrīvaḥ kartum icchatī*

nepathye

(VĀLĪ) katham katham Sugrīva iti

tataḥ praviśati vālī grhitāvastrayā tārayā saha

VĀLĪ

katham katham Sugrīva iti

*tāre vimuñca mama vastram aninditāṅgi
prasrastavaktranayane kim asi pravṛtta /
Sugrīvam adya samare vinipātyamānam
tam paśya śonitapariplutasarvagātram*

SUGRIVA

Prav imaš.

*Prispeli smo v Kiškindho, ki mogočna roka
opičja jo čuva, kakor tvoja nas, o kralj,
postoj, junak, zarjovel bom, da vse osupne
na tem svetu in stresejo se stebri zemlje.*

RAMA

Daj, daj!

SUGRIVA

Kot mi veli gospod.

Hodi sem ter tja.

Ho!

*Popolnoma nekrivega / brez vsega pustil si, vladar,
v bitki zdaj poslušal bi / Sugriva tvojih nog topot.*

Za zaveso.

(VALIN) Kaj? Kako? Je to Sugriva?

Vstopi Valin, žena pa se ga drži za obleko.

VALIN

Kaj? Kako? Je to Sugriva?

*Tara, spusti, daj, to moje krilo, ti nedolžna!
Kaj le skrbi te, da povešaš usta in oči?
Glej Sugrivo, ki ga danes v bitki bom pokosil,
da udi vsi s krvjó svetlečo bodo prepojeni.*

TĀRĀ

pasīau pasīau mahārāo
appeṇa kāraṇeṇa ṇa āgamissai Suggīo
tā amaccavaggeṇa saha sammantia gantavvam̄

VĀLĪ

āḥ

*sakro vā bhavatu gatiḥ śaśāṅkavaktre
śatror me niśitaparaśvathah śivo vā /
nālam mām abhimukham etya samprahartum
viṣṇur vā vikasitapuṇḍarīkanetrah*

TĀRĀ

pasīau pasīau mahārāo
imassa jaṇassa aṇuggaḥam̄ dāva kareum̄ arhadi mahārāo

VĀLĪ

śrūyatām̄ matparākramah̄

*tāre mayā khalu purāmṛtamānthane 'pi
gatvā prahasya suradānavadaityasamghān /
utphullanetram uragendram udagraruṇam
ākṛṣyamāṇam avalokya suvismitās te*

TĀRĀ

pasīau pasīau mahārāo

VĀLĪ

āḥ mama vaśānuvartinī bhava
praviṣṭa tvam abhyantaram

TARA

Pomiri se, prosim, moj kralj!
Sugriva zagotovo ne prihaja sem s praznim namenom.
Najprej bi se moral posvetovati s svojimi svetniki, preden odrineš na boj.

VALIN

Ha!

*Naj bo, da k Índri se zateče, svetlolična,
ali k Šívini sekiri ostri moj sovrag,
ne – pogubiti me iz oči v oči ne more
niti Višnu, ki v očeh cvetó mu lotosi!*

TARA

Oh, pomiri se, daj, veliki kralj!
Če ne zaradi drugega, vsaj meni naredi uslugo!

VALIN

Poslušaj, kako silna je moja premoč!

*Ko nekdaj, Tara, sem pri mešanju ambrozije
smejal v obraz se množici demonov in bogov
in kralja kač odprtokega, strašljivega
sam pričel sem vleči, osupli gledali so me.*

TARA

Pomiri se, prosim, pomiri, moj kralj!

VALIN

Dovolj! Ubogaj me
in se vrni noter.

TĀRĀ

esā gacchāmi mandabhāā

niṣkrāntā

VĀLĪ

hanta praviṣṭā tārā
yāvad aham Sugrīvam bhagnagrīvam karomi

drutam upagamya

Sugrīva tiṣṭha tiṣṭha

*indro vā śaraṇam te 'stu / prabhur vā madhusūdanah
maccakṣuṣpatham āśādyā / sajīvo naiva yāsyasi*

ita itah

SUGRĪVAH

yad ājñāpayati mahārājaḥ

ubhau niyuddham kurutah

RĀMAH

eṣa eṣa Vālī

*samdaṣṭoṣṭhaś caṇḍasamraktanetro
muṣṭim kṛtvā gāḍham udvṛttadaṁṣṭrah /
garjan bhūmam vānaro bhāti yuddhe
saṁvartāgnih saṁdidhakṣur yathaiva*

LAKṢMAÑAH

Sugrīvam api paśyatv āryah

TARA

Pa grem, jaz nesrečnica!

Odide.

VALIN

No, Tara je končno odšla.
Medtem pa jaz Sugrívi zlomim vrat!

Hite se mu približa.

Stoj, Sugríva, stoj!

*Naj Índra nudi ti zaklon, / mogočni Madhusúdana,
če meni si na pot prišel, / živ od tu ne ubežiš mi!*

Le sem, le sem!

SUGRIVA

Kakor velite, o véliki kralj!

Bijeta se.

RAMA

Poglejte ga, Válina –

*ustne grize, kruto mu oči rdé,
čvrsta mu je pest, spodvihnjena čeljust,
rjoveč se v bitki opičjak zdi strašen,
kot ogenj pogibéli vse požgal bi.*

LAKŠMANA

A glejte le Sugrívo!

*vikasitaśatapattraraktanetraḥ
kanakamayāṅgadananaddhapīnabāhuḥ /
harivaram upayāti vānaratvād
gurum abhibhūya satāṁ vihāya vṛttam*

vālinā tādītah patitah Sugrīvah

HANŪMĀN

hā dhik

sasambhramam rāmam upagamya

*jayatu devah
asyaiśāvasthā*

*balavān vānarendras tu / durbalaś ca patir mama
avasthā śapathaś caiva / sarvam āryeṇa cintyatām*

RĀMAH

Hanūman alam alam sambhrameṇa
etad anuṣṭhīyate

śaram muktvā
hanta patito vālī

LAKṢMAÑAH

eṣa eṣa vālī

*rudhirakalitagātrah srastasamraktanetraḥ
kaṭhinavipulabāhuḥ kālalokam vivikṣuḥ /
abhipatati kathañ cid dhīram ākarṣamāṇah
śaravaraparivītam śāntavegam śarīram*

*Oči rdečih kot lotosi brsteči,
roké otekajo mu prek zapestnic zlatih,
po bratu udari, kot lastna nra veli mu,
čeprav dejanjem dobrim s tem se izneveri.*

Sugríva je padel pod roko Válinovo!

HANUMAN

Ojé! Za božjo voljo!

Hitro steče k Rami.

Zdravstvúj, Rama!
Glej, kaj mora utrpeti,

*saj opičji je kralj močan / in moj gospod zelo šibak;
opomni naj te to gorje, / da si prisegel mu pomoč!*

RAMA

Ne zganjaj no panike, Hanúman!
Stvar je tako rekoč urejena!

Izstreli puščico.

Na, tu imaš! Ha, Válin leži zadet!

LAKŠMANA

Le glej ga zdaj Válina,

*v krvi udi mu cvetó, oči mu krvavijo,
mogočne roke drevéné, hoteč v deželo mrtvih,
pa vendorle napada še, telo za sabo vleče,
prebodenno s puščico že počasnega je giba.*

VĀLĪ

*moham upagamya punah samāśvasya śare nāmākṣarāṇi
vācayitvā rāmam uddiṣya*

*yuktaṁ bho narapatidharmam āsthitenā
yuddhe māṁ chalayitum akrameṇa rāma /
vīreṇa vyapagatadharmasaṁśayena
lokānāṁ chalam apanetum udyatena*

hanta bhoḥ

*bhavatā saumyarūpena / yaśaso bhājanena ca
chalena māṁ praharata / prarūḍham ayaśah kṛtam*

bho rāghava cīravalkaladhāriṇā veśaviparyastacittena
mama bhrātrā saha yuddhavyagrasya
adharmaḥ khalu pracchanno vadhaḥ

RĀMAH

katham adharmaḥ khalu pracchanno vadha iti

VĀLĪ

kaḥ samśayah

RĀMAH

na khalv etat

paśya

*vāgurācchannam āśritya / mrgāṇām isyate vadhaḥ
vadhyatvāc ca mrgatvāc ca / bhavāñ channena daṇḍitah*

VĀLĪ

daṇḍya iti māṁ bhavān manyate

VALIN *Zopet pride k zavesti in ko prepozna ime, ki ga prebere na puščični osti, nazove Rama.*

*Kaj prav se zdi, da v bitki si me prelisičil,
ki naj ravnal bi po postavi pravi, Rama,
in dvoma ne imel o tem, kaj je pravično,
če že zadal si si, da iz sveta ukano odpraviš?*

Gorje ti!

*Zaradi tebe milega, / posode plemenitosti,
ker si zahrbtno me zadel, / vzkalilo zdaj nečastje je.*

Oblečen v lubje hodiš, potomec Rághujev, a se tvoj duh prav nič ne ujema s tem, kar nosiš! Zahrbtno in povsem nepravično si me pogubil v boju, medtem ko sem bil zatopljen v bitko s svojim bratom.

RAMA

Kako to misliš, »povsem nepravično pogubil v boju«?

VALIN

Mar ni res?

RAMA

Nikakor.

Glej:

*S pretkanostjo in zankami / se sme zveri pobijati.
Ti si zver in smrti vreden, / kaznovan zato z ukano.*

VALIN

Torej se ti zdi, da sem moral biti kaznovan?

RĀMAH

kaḥ samśayaḥ

VĀLĪ

kena kāraṇena

RĀMAH

agamyāgamanena

VĀLĪ

agamyāgamanenaiti
eṣo 'smākam dharmah

RĀMAH

nanu yuktam bhoḥ

*bhavatā vānarendreṇa / dharmādharmau vijānatā
ātmānaṁ mṛgama uddiṣya / bhrātṛdārābhimarśanam*

VĀLĪ

bhrātṛdārābhimarśanena
tulyadoṣayor aham eva daṇḍito na Sugrīvah

RĀMAH

daṇḍitas tvam hi dandyatvād adanḍyo naiva daṇḍyate

VĀLĪ

*Sugrīvenābhīmṛṣṭābhūd / dharmapatnī guror mama
tasya dārābhimarśena / katham daṇḍyo 'smi rāghava*

RAMA

Mar ni tako?

VALIN

Zaradi česa?

RAMA

Ker si si vzel, kar ni bilo tvoje.

VALIN

Ker sem si vzel, kar ni bilo moje?
To je med nami vendar dovoljeno.

RAMA

Se ti res zdi prav,

*da velikaš si opičji, / ki loči prav od slabega,
vzame ženo bratovo, / ker tako mu je v naravi?*

VALIN

Da sva drug drugemu vzela ženo, sva oba enako kriva. Kaznovan pa le jaz,
ne Sugríva!

RAMA

Ne, kaznovan si, ker si si to zaslužil. Kdor kazni ne zasluži, pač ne bo kaznovan.

VALIN

*Sugríva túdi bratovo / vzel si je zakonsko ženo,
kako potem brez kazni je, / jaz pa trpim, Rághujev sin?!*

RĀMAH

na tveva hi kadācij jyeṣṭhasya yavīyaso dārābhimarśanam

VĀLĪ

hanta anuttarā vayam
bhavatā daṇḍitatvād vigatapāpo 'ham nanu

RĀMAH

evam astu

SUGRĪVAH

hā dhik

*karikarasadṛśau gajendragāmīṁs
tava ripuśastraparikṣatāṅgadau ca /
avanitalagatau samīkṣya bāhū
harivara hā patatīva me 'dyā cittam*

VĀLĪ

Sugrīva alam alam viṣādena
īdṛśo lokadharmah

bho Sugrīva

*mayā kṛtam doṣam apāsyā buddhyā
tvayā harīṇām adhipena samyak /
vimucya roṣam parigrhya dharmam
kulaprabālam parigrhyatām nah*

SUGRĪVAH

yad ājñāpayati mahārājaḥ

RAMA

Ker si starejši brat nikdar ne bi smel prilastiti žene svojega mlajšega brata.

VALIN

No, pa sem ostal brez ugovora.

Ali me je kazen, ki me je doletela, torej vsaj odrešila mojih grehov?

RAMA

Naj bo, da.

SUGRIVA

Aj, gorje!

*Srce sedaj razparano boli, o brat,
ko videl roki tvoji sem na tleh ležati,
kot rilca dva, ki slon si bil ponosne drže,
raztreščil ti sovražnikov je lok okrasje.*

VALIN

Sugríva, nikar ne obupuj!

Tak je pač red tega sveta.

Ah, Sugríva!

*Odvrzi misel na zločine moje,
ti, ki opic vseh si pravi poglavar,
opusti jezo in pravičen bodi,
rodbine naše dedičino sprejmi.*

SUGRIVA

Kot želi moj kralj.

VĀLĪ

Sugrīva pratigr̥hyatām asmatkuladhanaṁ hemamālā

SUGRĪVAḥ

anugṛhīto 'smi

pratigr̥hṇāti

VĀLĪ

Hanūman āpas tāvat

HANŪMĀN

yad ājñāpayati mahārājaḥ

VĀLĪ

ācamya

parityajantīva mām prāṇāḥ
imā gaṅgāprabhṛtayo mahānadya etā urvaśyādayo 'psaraso mām abhigatāḥ
eṣa sahasrahaṁsaprayukto vīrvāhī vimānah kālena preṣito mām
netum āgataḥ
bhavatu
ayam ayam āgacchāmi

svar yātah

SARVE

hā hā mahārāja

RĀMAḥ

hanta svargam gato vālī
Sugrīva kriyatām asya saṃskārah

VALIN

Sugriva, vzemi to zlato ogrlico, dragoceno dedičino najine družine.

SUGRIVA

Počaščen sem.

Sprejme jo.

VALIN

Hanúman, vode, prosim.

HANUMAN

Takoj, visočanstvo!

VALIN

Naredi pozrek.

Zdi se, da me zapušča življenje.

Gánges in druge vélike reke in Úrvaši v družbi nimf prispeli so do mene.

Glej, poslala je že smrt nosila, ki vleče tisoč jih labodov, da odpeljejo me proč.

Naj bo.

Odhajam ... Odhajam ..

Umre.

VSI

Oh, véliki kralj!

RAMA

Pa je šel Válin v nebesa.

Sugriva, pripravi vse za pogreb.

SUGRĪVAH

yad ājñāpayati devah

RĀMAH

Lakṣmaṇa Sugrīvasyābhisekah kalpyatām

LAKṢMAṄAH

yad ājñāpayaty āryah

niśkrāntāḥ sarve

SUGRIVA

Kot mi veli gospod.

RAMA

Lákšmana, pripravi vse za Sugrívovo ustoličenje.

LAKŠMANA

Kakor želite, dobri moj kralj.

Vsi odidejo.

Bhagavadgītā, XI.15–22

arjuna uvāca

XV.

*paśyāmi devāṁs tava deva dehe
sarvāṁs tathā bhūtaviśeṣasamghān
brahmāṇam iśām̄ kamalāsanastham
ṛṣīm̄scā sarvān uragāṁscā divyān*

XVI.

*anekabāhūdaravaktranetraṁ
paśyāmi tvāṁ sarvato 'nantarūpam
nāntaṁ na madhyam̄ na punas tavādim̄
paśyāmi viśveśvara viśvarūpa*

XVII.

*kirūṭinām̄ gadinām̄ cakriṇām̄ ca
tejorāśim̄ sarvato dīptimantam
paśyāmi tvāṁ durnirikṣyam̄ samantād
dīptānalārkardyutim̄ aprameyam*

XVIII.

*tvam akṣaram̄ paramām̄ veditavyam̄
tvam asya viśvasya param̄ nidhānam
tvam avyayah̄ sāśvatadharmagoptā
sanātanas tvam puruṣo mato me*

Bhagavadgita, XI.15–22

Ardžuna je dejal:

XV.

Vidim bogove, Bog, v telesu Tvojem,
vse vrste bitnosti so v Tebi zbrane,
stvarnika Brahmo, sedeč na lotosu,
in vse modrece in nebeške kače.

XVI.

Mnogo rok, trebuhov, obrazov, oči –
povsod Te vidim, neskončno obliko!
Brez konca, brez sredine, brez začetka,
vidim, o, Gospod vsega, Vseobliče!

XVII.

Okronan, opremljen s kijem, noseč disk,
gmota blišča, sijoča na vse strani –
zrem Te, težko uzrtega v Celoti,
žareč Ogenj, Sonce – Neizmerljivi!

XVIII.

Neminljiv, Vrhovni objekt Spoznanja,
Ti, prav vsega poslednje domovanje,
neugonobljiv varuh večne Dharme,
Ti prvobitni Duh si, jaz verujem.

XIX.

*anādimadhyāntam anantavīryam
anantabāhum śāśisūryanetram
paśyāmi tvāṁ dīptahutāśavaktraṁ
svatejasā viśvam idam tapantam*

XX.

*dyāvāpṛthivyor idam antaram hi
vyāptam tvayāikena diśaśca sarvāḥ
dṛṣṭvādbhutaṁ rūpaṁ ugraṁ tavedam
lokatrayaṁ pravyathitaṁ mahātman*

XXI.

*amī hi tvāṁ surasaṁghā viśanti
kecid bhūtāḥ prāñjalayo grṇanti
svastiḥ uktvā mahārṣisiddhasaṁghāḥ
stuvanti tvāṁ stutibhiḥ puṣkalābhiḥ*

XXII.

*rudrādityā vasavo ye ca sādhyā
viśve 'śvināu marutaścoṣmapāś ca
gandharvayakṣāsurasiddhasaṁghā
vīkṣante tvāṁ vismitāścāiva sarve*

XIX.

Brezdanja moč, brez vira, srede, konca,
nešteto rok, oči so sonce, luna,
vidim Te, žgočih ust jedoč daritve,
z lastnim veličastjem vse požiraš.

XX.

To prostranost med nebesi in zemljo
prežemaš s samim sabo, na vse strani;
videč Tvoje krasno, strašno obličeje,
troje svetov zadrhti, Véliki Duh!

XXI.

Množice bogov se Vate stekajo,
eni boječ, sklenjenih rok Te slave,
vzklikajoč »Slava!«, vidci in Popolni
častijo Te z odami sijajnimi.

XXII.

Rudre, āditye, vasuji in sādhye,
deve, aśvina, maruti, predniki,
gandharve, yakše, asure, Popolni –
vsi zrejo Vate in so presunjeni.

